

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

Органам за списком

№ _____
На № _____

Щодо виконання рішення Європейського суду
з прав людини у справі «Алахвердян проти України»

16 квітня 2019 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Алахвердян проти України» (заява № 12224/09).

У цій справі Європейський суд констатував порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з порушенням права заявника на захист та несправедливістю кримінального провадження щодо нього, а також статті 34 Конвенції оскільки органи влади відмовили заявнику у наданні копій документів з матеріалів його кримінальної справи.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон) та пункту 1 статті 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення визначеного в рішенні Європейського суду, відновлення попереднього юридичного стану заявника, перегляду справи судом, включаючи відновлення провадження у справі, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЕ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах КМ РЕ щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду,

ВДСД НАВС	
Вх. №	1908
кількість аркушів:	20 10 р
осн. док.	2 додаток 3

УВ Міністерство юстиції України
18468/3877-30-19/5.2.2 від
15.05.2019

безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

Констатуючи у цій справі порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції Європейський суд звернув увагу на те, що «62. ...збачається, що заявник надав свої перші зізнавальні показання, поки все ще мав статус свідка, і працівники міліції не пропонували йому правової допомоги чи присутності захисника. Навіть після того, як він надав свої перші детальні показання, його змусили (все ще як свідка) взяти участь та давати показання (знову без захисника та не роз'яснивши йому його права) під час відтворення обстановки та обставин події (див. пункт 11). Лише після відтворення, тобто коли були зібрані необхідні докази, процесуальний статус заявника офіційно змінили на підозрюваного, та йому були надані відповідні гарантії (див. пункт 12).».

З огляду на викладене, а також на характер порушень, встановлених Європейським судом у справі «Алахвердян проти України», з метою забезпечення належного виконання рішення Європейського суду у цій справі та попередження аналогічних порушень в майбутньому прошу:

1. не допускати порушенням вимог національного законодавства, Конвенції та практики Європейського суду, зокрема обмеження права осіб на захист;

2. не допускати отримання зізнавальних показань осіб із порушенням положень національного законодавства, Конвенції та практики Європейського суду, які передбачають право особи захищати себе особисто або використовувати юридичну допомогу захисника;

3. забезпечити доведення висновків Європейського суду у цій справі до відома працівників прокуратури та поліції для врахування в роботі.

4. Національній академії внутрішніх справ України та Національній академії прокуратури України – забезпечити якісну професійну підготовку працівників прокуратури та поліції з питань вивчення Конвенції та практики Європейського суду з огляду на порушення, констатовані Європейським судом у вказаному рішенні.

Принадібно повідомляємо, що найближчим часом офіційний переклад зазначеного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед КМ РЄ просимо повідомити про результати розгляду цього листа до 10 червня 2019 року.

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Алахвердян проти України» в 1 прим.

Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини

Іван ЛІЩИНА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «АЛАХВЕРДЯН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ALAKHVERDYAN v. UKRAINE)

(Заява № 12224/09)

Стислий виклад рішення від 16 квітня 2019 року

12 грудня 2004 року слідчий міліції допитав заявника як свідка в рамках кримінального провадження, порушеного у зв'язку з вбивством двох жінок. Заявник стверджував, що у результаті жорстокого з ним поводження працівників міліції він погодився визнати свою вину у вчиненні умисного вбивства. Протокол явки з повинною був складений декількома годинами пізніше. Того дня слідчий склав протокол про затримання заявника як підозрюваного у вчиненні умисного вбивства. Заявник підписав протокол та зазначив, що бажав мати захисника, якого слідчий призначив йому того ж дня.

Пізніше щодо заявника було порушено ще декілька кримінальних проваджень за фактом вчинення вбивства на замовлення з корисливих мотивів та з особливою жорстокістю, а також заподіяння тілесних ушкоджень.

У липні 2005 року Апеляційний суд Одеської області (далі – обласний суд), діючи як суд першої інстанції, визнав заявника винним за всіма пунктами обвинувачення та обрав йому покарання у виді позбавлення волі на строк п'ятнадцять років. Заявник, його захисник та прокуратура подали апеляційні скарги. У березні 2006 року Верховний Суд України, діючи як суд другої інстанції, задовольнив скаргу прокуратури та направив справу на новий розгляд. У січні 2008 року обласний суд визнав заявника винним у вчиненні умисного подвійного вбивства групою осіб на замовлення, з корисливих мотивів та з особливою жорстокістю та в умисному заподіянні легких тілесних ушкоджень і обрав йому покарання у виді довічного позбавлення волі. Верховний Суд України залишив вирок обласного суду без змін.

Після закінчення кримінального провадження заявник неодноразово клопотав до обласного суду про надання йому копій його касаційних скарг та обвинувальних актів, однак йому було відмовлено у зв'язку з відсутністю законодавчих положень, які б зобов'язували надавати такі копії.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на порушення його права на захист і несправедливий судовий розгляд його справи та за статтею 34 Конвенції на ненадання йому органами влади копій документів з матеріалів його справи для обґрунтування його заяви до Європейського суду.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд вказав, що заявник надав свої перші зізнавальні показання, поки все ще мав статус свідка, і працівники міліції не пропонували йому правову допомогу чи присутність захисника. Навіть після надання зізнавальних показань, статус заявника як свідка не був офіційно змінений на підозрюваного і йому не було запропоновано правову допомогу у зв'язку з обвинуваченням у вчиненні вбивства. Європейський суд також зазначив, що згідно з національним законодавством заявник мав право на обов'язкову правову допомогу в рамках провадження щодо подвійного вбивства, оскільки йому загрожувало довічне позбавлення волі. З огляду на це Європейський суд дійшов висновку, що 12 грудня 2004 року право заявника на захисника було обмежено.

Крім цього, Європейський суд вказав, що Верховний Суд України не розглянув належним чином обмеження права заявника на захист, які він зазначив у касаційній скарзі.

Європейський суд дійшов висновку, що у порушеному щодо заявника кримінальному провадженні, не було виправлено процесуальних недоліків, які виникли на стадії досудового слідства і констатував порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 Конвенції. Інші скарги заявника за статтею 6 Конвенції Європейський суд відхилив відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарг заявника за статтею 34 Конвенції Європейський суд, посилаючись на свою практику у справах щодо України, дійшов висновку, що Україна не дотрималася своїх

зобов'язань за Конвенцією у зв'язку з відмовою органів влади надати заявнику копії документів з матеріалів його кримінальної справи.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО,

- «1. *Оголошує* неприйнятними скарги на відсутність захисника під час допиту вранці 12 грудня 2004 року та неефективність наданої захисником правової допомоги, а решту скарг у заяві – прийнятними;
2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції;
3. *Постановляє*, що держава-відповідач не дотрималася своїх зобов'язань за статтею 34 Конвенції;
4. *Постановляє*, що встановлення зазначених порушень само по собі становить справедливую сатисфакцію моральної шкоди, якої зазнав заявник;
5. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 350 (три тисячі триста п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені на банківський рахунок його представника пана Михайла Тарахкала та конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»

